

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanítóknak egy évre 8 kor.) Egyes száma ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., féloldal 16 kor. stb.

Felolós szerkesztő:

Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)

Előfizetéseket elfogad és hirdetéseket felvesz: a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők

Nevelő közszellem.

Nagy feladatok sora vár az iskolákra a háború után. Legelső ezek között a nevelés teremtő munkája. A nevelés eredményéhez pedig első feltétel, hogy az iskolai közszellem a legnagyobb figyelemben részesüljön. Hiszen különösen a serdülő kor, melyet érzelmi tulbőség, társulási hajlam jellemez, legalkalmasabb a nevelői közszellem megteremtésére.

Szükséges, hogy a nevelő tudjon közszellemet teremteni, közszellemet inspirálni. Nagy lelki tulajdonokkal kell birnia, hogy erre képes legyen. Dubois szerint az igazi, a nagy nevelőt az jellemzi, hogy neki a nevelés ideálja. Embert nevelni — számára a legnagyobb boldogság, belső kényszerűség. Megvan a lelki képessége, hogy a növendék lelkiállapotát megérzi, megsejti; hogy intuitíve is eltalálja a kellő pillanatot, amikor — s a kellő módot, amellyel reáhatást gyakorolhat. A hang színezete, a mimika is szerepet játszik itt.

Az igazi nevelőnek szuggesztív képessége van, hogy hanggal, mimikával és találó dialektikával a maga akaratát, érzelmeit, vagy lelki meghatottságát a növendékre reakényszerítse. Tud ifju lenni vagy gyermek, anélkül, hogy lelki fennsőbbiségét

elveszítene. Hogy mi heviti a gyermek, az ifju lelkét, mi lelkesíti, mi ragadja meg: másképpen nem érezné meg. De nem is tudná más módon megnyerni a gyermek bizalmát, rokonszenvét. Nem színlelést értünk, hanem tényleges gyermekkedélyt.

Bámulatos, hogy egyes felnőttekhez mennyire vonzódik a gyermek. Az ilyen felnőtteknél mindenkor bizonyos gyermekies vonásokat tapasztalhatunk. (Költők, művészek, nagy emberek is sok gyermekies vonást mutatnak.) Az igazi nevelő mély érzelmi is s azért tud érzelmet kelteni. De uralkodni is tud érzelmein s így őrzi meg a tárgyilagosságot.

A kiváló nevelők legfontosabb tulajdonsága az emberszeretet, az emberi lélek határtalan tisztelete és az önzetlenség. Le kell mondaniok dicsvágyó aspirációkról. A gyermek, a növendék nem lehet eszköze egyéni érvényesülésnek. Sok nagytehetségű fiatal nevelő vált képtelenné nagyráhatottságának betöltésére, mert dicsvágytól elragadtatva csodadolgokat akart produkálni. Az ilyen tanító dicséret után vágyott, de nem vette számba a lehetőséget, sem azt, hogy tulajdonképpen mi a tanuló javára való s így olyant követel tőle, amire az nem képes. De mert a lehetetlent minden áron el akarja érni: gyöttri, kinozza, haraggal,

gyűlölettel telik el vele szemben, mert nem úgy megy a dolog, ahogy szeretné. Természetes, hogy az így megkínzott növendék csakhamar megutálja az iskolát s mindazt, ami azzal kapcsolatos. Kedélyileg, egész belső világában elszegényülve, elveszti képességét a belső fejlődésre, a haladás iránti vágyra, az erkölcsi eszmények szeretetére.

Mindez bizony sok követelmény a nevelővel szemben. De ha a nevelésben nem a látszatot, hanem a belső értéket tekintjük mértékadónak, akkor sokat is kell tőle követelni. Mert ismételtük, a nevelés teremtő munka s az ilyen munkához, az iskolai közszellem megteremtéséhez s nevelésre való inspirálásához kiválasztottak, az emberek legjobbjai kelljenek. A kiválasztásnál nem a szaktudás a vezetőszempont, hanem azok a lelkitulajdonok, amelyek a nevelő hatása közszellem megteremtésére képesítik.

A most uralkodó rendszernek és fel fogásnak meg kell változnia. Nem tudás, hanem a belső fejlődés foka legyen az irányadó a nevelési eredmény megállapításánál. A nevelési eredményt: a belső fejlődés fokát pedig legjobban az uralkodó iskolai közszellem mutatja. Mondd meg, hogy milyen az iskola közszelleme s megmondom, hogy milyen a nevelési eredmény s mit ér a tanító. Sem a módszerből, sem

Betegek.

Édes hazám, de betegek vagyunk mind-
[a ketten.]
De beborult az ég boltja: feletted, felettem!

Hej, pedig, hogy tele volt itt reménységgel
minden!
A jövődbe, a jövőmbé csudamódon hittem.

S egyszerre csak vége szakadt a szép
[reménységnek:]
Boldogságnak, napsugárnak, verőfényes
[jégnek.]

Sötét felhők tornyosultak, égnak a határok —
Rád uszítják édes hazám az egész világot.

Az én kicsi kis világom, rég temetőszélén.
Téged is arra hajszolnak: hazám, minden-
[ségem!]

S nem tehetek semmit érted. Halott vagyok
[félíg.]
Ha tudnálak: védenélek, utolsó csepp véréig.

Igy, csak nézem könnyemen át, fenyegető
[rémed]
S fuldokolva, haldokolva, kérem Istent térdre
[frogyva:]
Ottalmazzon téged...

(Kath. Szemle)

Vértessy Gyula.

Az ördög és az ügynök.

Irta: Bret Harte. — Ford: Szeberényi László.

San Francisco templomtornyaiiban pont tizet ütött. Az ördög, ez este a város felett repkedve, épen a Busch és Montgomery utcák előtti templom tetéjére szállott. Így tehát az a néphit, hogy a szent helyeket elkerüli, nem felel meg a valóságnak. Főleg azért választotta ezt a nyugvópontot, hogy a leglátogatottabb utcák közvetlen közelében lehessen. Amint kényelmesen elhelyezkedett, egy távcsőrendszerű horgászbot részeit húzogatta ki csuda nagy hosszúságra. Miután a zsinórt jól ráerősítette, valami különleges csalétket vett ki tasakjából, aztán nagy műtérrel vetette be az eleven áramlatba, mely a Montgomery-utcában fel s alá hullámozott.

Azonban vagy az emberek lehettek ez este igen éreynesek vagy a csalétek nem volt eléggé csalékony. Hiába irányította az ördög a horgot majd az egyik, majd a másik ember-örvény felé, öt perc elmúlt, de eredmény nélkül.

— Sapperlot! Teringettét! — mormogá az ördög — mégis csak különös! A Broadwayn vagy Beacon-utcában már régen bekapták volna. Jó, hát itt van egy másik csalétek! — Ezzel elővett egy jóféle dolgot a tele tasakból és jókedvűen vetette ki a horgot.

Néhány pillanat múlva már kedvező volt a kilátás. A zsinór ide-oda kezdett mozogni; a mű-

értés, mellyel az ördög a horgonyfelet kezelte, még Isaak Waltonnál, a kitűnő horgász írónál is elismerésre talált volna. Mégis minden fáradság hiába való volt; az áldozat nem akarta a csalétket bekapni. Az ördög kezdte türelmét veszíteni.

— Már sokat hallottam ezekről a San-Franciscoiakról, — dörögte magában — de várjatok csak, majd ellátom én a bajotokat! — És új csalétket húzott a horgóra. A zsinór hirtelen feszülése és heves rángatózása lett az újabb kísérletnek eredménye és roppant nagy vigyázattal egy vastag kétszáz fontos ügynököt emelt ki a tetőzetre.

— Ide vele! mondá az ördög édesen, miközben az ügynököt nadrágszójánál elcsipte. — Hagyj fel csak a nyöszörgéssel és fickándozással. Ne gondold, hogy valami kitűnő fogást csináltam; te mindenképen biztos voltál!

— Nem is ez bánt engemet, Nagyságos Uram, — nyögte a szerencsétlen, fejét hajtogatva — hanem inkább azt restelem, hogy egy ily nyomorúságos csalétek is el tudott engem bolondítani. Hány jó falatot elszalasztottam és épen most estem a csapdába!

— Tudom én jól, — mondá az ördög bölcselkedve, — még olyant nem fogtam, aki ezt ne mondta volna, de nézd csak, ti már oly blazirtak vagytok odalent. Itt van csak ni egy jó falat, egy vendéglői ebédjegy, igazán pompásan bevált általánosságban; különösen képviselőválasztásoknál, most meg még sem volt eredménye. Talán a te élelétásod, — melyet ily végzetes esetekben senki

a növendékek feleleteiből a nevelés-oktatási eredményt nem lehet biztosan megállapítani, mert az el van rejtve minden egyes gyermek lelkében. Erre a legjobb mód, ha megfigyeljük, milyen az illető iskola közszelleme.

A nevelés csak úgy küzdhet sikerrel a társadalmi közszellemben igen gyakran fellépő és uralkodó destruktív hatásokkal, ha a fejlődést gátló közszellem ellenében a fejlődést előmozdító közszellemet helyezi. Ennek segélyével küszöbölhetők ki az emberiség fejlődésmentében minduntalan bekövetkező zökkenések, visszaesések...

HIVATALOS RÉSZ.

Préposti benediktálás és investitúra. Horváth Lajos felsőrsi prépostot Bibornok Püspök Ur Ö Eminenciája mult évi december hó 31-én benediktálta és a felsőrsi plébániára törvényszerűen investálta.

Tanítói kinevezés. Varga Miklós Szomajomba osztálytanítóvá kinevezetett. Bertalan Maria állami tanítónő szolgáltatott a homokbödögei róm. kath. iskolához rendeltetett.

Pályázat. A karmacsi plébániához tartozó Vindornyaok filiális r. kath. iskolaszéke kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalma: lakás, mellékhelyiségek, 1248 □-l házikert be nem számítható érték 260 kor., párbér-rozs, lélekpenz, 2400 □-l szántóföld, három méter-öl hasábf, stóliás és alapítvány értéke 394 kor., a többi államsegély. Mindennapi tanköteles 60. Pályázhatnak kántoriak — litániák, temetések — végzésére képes tanítók is. — Keilően felszerelt kérvények január 12-ig a karmacsi (Zalam.) plébánia-hivatalhoz küldendők. Választás január 14-én. A megválasztott köteles állását mielőbb elfoglalni és az egyházmegyei „Gondviselés” segélyegyletbe beletenni. Az iskolaszék.

Pályázat. Az akai róm. kath. iskolaszék osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalma a törvényes fizetésen kívül 240 kor. lakbér és 20 kor. kertületmenny. Kötelezése: Az I—II. osztályt és az ismétlősök egy részét tanítani; a gyermekeket mindenemű rendes és esetleges rendkívüli isteni tiszteletekre vezetni s azokon — a kántortanító elfoglaltsága miatt — az összes tanulókra felügyelni, a „Gondviselés” nyugdíjintézet tagja lenni, ha férfi lesz a megválasztott, a kántort szük-

ség esetén helyettesíteni. Pályázati határidő: január 15. — Pályázhatnak nők is. Jelentékeny mellékjövetelem lehet számítani. A lemondott tanítónak havi 12 óra lecke adásért 50 K mellékjövetele volt, mit az utód azonnal átvehet. Ambiciózus férfi vagy nőtanító polgári iskolai előkészítéssel jövetelemét megkötözheti; német nyelv tudása előnyös és a kérvényben megjelölendő, de nem feltétlenül szükséges; a község német, de a tanítási nyelv kizárólag magyar. Pályázatok küldendők: Szeberényi László isk. elnökhöz.

Pályázat. Zalavármegye badacsonytomaji r. kath. elemi iskola II. osztály tanítói állására lemondás folytán pályázat hirdetett. Javadalom: 200 kor. törzsfizetés a község pénztárból. Megfelelő államsegély. Törvénykivánta lakás hiányában 240 kor. lakbér. Csak férfi tanítók pályázhatnak. Pályázati határidő 1917. január 20. Az állás azonnal elfoglalandó. Kötelezése a díjlevélben felsoroltatnak Horváth József plébános, isk. elnök.

Pályázat. A bucsuszentilászló plébániához tartozó nemesbetei róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdetési. Javadalma: törvényes lakás és fizetés. Kötelezése a III—VI. osztály tanítása és ismétlők oktatása s néhány temetés elvégzése. Nők is pályázhatnak. Pályázati kérvények teljesen felszerelve jan. 20-ig beküldendők. Választás január 21-én. Az állás azonnal elfoglalandó. — Brucker Celesztin isk. elnök.

Pályázat. A berhidai róm. kath. iskolaszék a lemondás folytán megüresedett osztálytanítói állásra f. évi január 18-ig pályázatot hirdet. Javadalma az 1913. évi 16. t.-c.-ben megállapított rendes fizetés és 4 méter tűzifa, 20 kor. kertválság és egy butorozott szoba. Kötelezései díjlevel szerinti. A kérvények Sermán Antal, szentszéki tanácsos, esperes-plébános címére Peremartonba küldendők.

Az ipar és a hadiárva. Mozgalom indult meg arra nézve, hogy a hadiárvaikat iparos pályákra képezze ki. A mozgalmat az orsz. Iparegyesület vezeti. Körlevelet intézett az összes árvaszékekhez s közölte velük, hogy a hadiárvaik támogatása érdekében szervezni akarja a magyar iparostársadalmat. Kérdőívet is küldött szét, amelyen főképpen a hadiárva száma, a fiuk életkora és az ipari pályára szánt hadiárva száma iránt érdeklődött. Az orsz. Iparegyesület eddig harminchétt árvaszék választ kapta meg. Az árvaszékek nagyobb része örömmel fogadta az egyesület elhatározását. A válaszok azonban nem nagyon biztatók az ipari életpályák választása tekintetében. Még a városi árvaszékek is nyomattékkal utálnak arra, hogy a hadiárva-

nagy része a mezőgazdasági foglalkozás köréből való és az árvaszékek nem állhatják útját annak, hogy a hadiárva szülői nevelésben maradván, az a gyermeket a családban a maga kenyérkereső munkája körében alkalmazzák. Változást ezen a téren csak akkor lehet várni, ha a városi árvaszékek speciális irányú akcióval támogatják az iparegyesület szép és nemes törekvéseit. A magyar iparnak mindenesetre érdeke, hogy az orsz. Iparegyesület törekvése sikerüljön s ebben a munkájában minden hatóságnak kötelessége őt támogatni.

Magyarok ujéve.

Irt: Biczl Gyula.

Oh szép Jézus, ez új esztendőben légy hiveddel! — Ezen ősi ének talán soha oly őszintén nem szakadt fel a lelkek mélyéből, soha annyi szenvedő lélek nem fohászodott, annyi aggódó szív ég felé nem emelkedett, mint újév hajnalán. Mit hoz az új esztendő? Meghozza-e a várva-várt békességet, vagy a keményen bűnhődő emberiségnek még tovább kell járnia a szenvedések kálváriáját? E szomorú borongós történelmi napokban a reménység biztatató csillagát keresi a könnyes szem, isteni segítség után sóvárog a honfiszv s mint fájdalmas, nehéz sóhaj száll ég felé a Kárpátok hősoros bérceitől az Alföld rónáin át a kék Adriáig a szenvedő nemzet bánatos, könyörgő éneke: Oh szép Jézus, ez új esztendőben légy hiveddel!

Ha visszatekintünk nemzetünk dicsőséggel megfutott múltjára és a győzelmesen vívott két évi háborunk eredményeire és véres tanulságaira s az előttünk álló jövő rejtelines, titokzatos távlatát kutatjuk fürkésző szemekkel, akkor csak a türelem, megnyugvás és reménység száll lelkünkbe, hogy egy szebb jövőért még tovább is tudjunk erős kitartással küzdeni és szenvedni.

Igaz, hogy még mindig a megróbáltatások nehéz napjait éljük, de az enyészett viharadara már sokszor megcsaltogattja szárnyait nemzeti létünk felett és még mindig élünk. Sőt van erőnk és bátorságunk odairni az emberhekatombák fölé is az ősi jelszót: „Ne bánts a magyart!” Az acélos magyar kar, az acélos magyar lélek, a magyar erő, magyar virtus és kitartás eddig is megbirkózott minden nehézséggel, amelyet ellenségei és jóbarátai támasztottak ellene. S bár minden században külön véraldozattal kellett megváltani hazáját és „elhullottak legjobbjaink a hosszú harc alatt”, mégse tudta a nemzet törzsét ezeréves vihar sem megdönteni. Sőt az a tengersok viszonytagas amely más népeket régen elsöpört volna, bennünket meg nem tört, inkább még izmosabbá és megdönthetlenebbé edzett.

sem vonhat kétségbe, — meg tudná az okot vizsgálni és valami alkalmas eszközt tanácsolni.

Az ügynök gunyos mosollyal szemlélte a tasak tartalmát.

— Nagyon régimódi dolgok ezek Nagyságos Uram, régen kijátszották már ezeket... Különbösen méltányos jutalék ellenében — mondá élénken — hajlandó volnék valamit ajánlani; biztosítson ön — folytatá lelkes üzleti hangon — valami provizórt, egy kis prémiumot, akkor szolgálatára leszek.

— Add elő a feltételeket, — mondá komolyan az ördög.

— A szabadságom és bizonyos százalék a fogásból és az üzletet megköthetjük.

— Topp! Rendben van! — volt a válasz, miközben néhány pillanatig gondolkodva csóválta farkát.

Az ügynök ugyanis minden esetben biztos volt, a rizikó pedig jelentéktelen.

— Várjunk csak egy pillanatra, — mondá a ravasz ügynök, — bizonyos lehetőségeket nem szabad figyelmen kívül hagyni. Kérem azt a horgot, majd én teszek rá csalogatót. A dolog ügyes kezét igényel, nagyságos uram; az ön hires tapasztaltsága is tévedhet az eszközök megválasztásában. Hadd legyek csak egy félórát egyedül és ha lesz oka az eredményre panaszkodni, akkor vesszen el az ovadékom, akarom mondani a szabadságom.

Az ördög elfogadta az ajánlatot és eltűnt. Leszállt a Montgomery-utca, betért Meade és Tsa divatruházába, kiválasztotta a legutolsó divat-

szerinti öltözkéket és elkezdett csatangolni a városban. Hivatásszerű jellegének eltitkolásával elvegyült az emberáradatba és az emberek nyugtalan, lázas, üzleties sürgős-forgásán szórakozott; élvezete tisztán esztétikai volt, anélkül, hogy étvágyat érzett volna hivatalának betöltésére. Hogy mit csinált ez este, nem tartozik e lapra; térjünk vissza az ügynökhöz, akit a magas tetőzetlen hagyunk.

Amint meggyőződött arról, hogy az ördög eltűnt, nagy elővigyázattal egy darabka lapot vett ki irattáskájából és azt ráerősítette a horogra. Alig vetette ki az emberáradatba, máris beleharapott az áldozat, melyet szaporán felhuzni és a horogból kiszabadítani, egy pillanat műve volt. Újra kivetette a horgot, ismét egy harapás, ugyanazon eredmény. Még egyszer, még egyszer; néhány pillanat és a tető már tele volt az elcsipett nyöszörgő áldozatokkal. A foglyok közül sokan az ügynöknek személyes barátai, sőt egyesek annak az épületnek látogatói is voltak, melynek tetején most oly szánalmasan összehúzódtak.

Az ügynök jól eső elégtétellel látta, hogy embertársait az övéhez hasonló helyzetbe mártotta; hisz aki az emberi természetet egy kicsit is ismeri, az egy pillanatra sem tűnődhetik e felett.

Ekkor azonban egy erős rántás a zsinóron arra kényszerítette, hogy minden erejét és ügyességét összeszedje. A varázsvessző úgy meghajolt, mint egy ostor. Az ügynök a tető ormára támaszkodva erősen tartotta magát. Nem egyszer majdhogy eleresztette a horognyelet; de aztán kezdte

a szakadásig megfeszült zsinórt a nyélre felcsavarni. Végre sikerült egy kétségbeesetten fickándozó alakot a tetőre felrántani. Mintha csak a pokolból hangzott volna, olyan ordítás reszkettette meg a levegőt, amint az ügynök a zsákmányban magát az ördögöt megismerte.

Egy pillanatig mindketten dühösen tekintettek egymásra. Az ügynök, akinek még élénk emlékében volt, miként bánt el vele előbb az ördög, éppen nem sietett a horgot fogai közül kiszedni. Mire aztán kényelmesen kivette, megengedte magának azt a kérdést, vajjon az ördög meg van-e vele elégedve. A nagyságos ur azonban egészen elmélyedt a szájából kihuzzott csaletek szemlélésében.

— Igen, igen, én teljesen meg vagyok elégedve — mondá végre — és megbocsátok neked. De hát hogyan nevezted te ezt a különös jószágot?

— Tessék csak közelebb hajolni, — mondá titkolózva az ügynök, miközben indulásra készen kabátját összegombolta.

Az ördög egészen odahajolt fülével.

— Ennek a csaleteknek neve: Bankalapítási tervezet...

GONDOLATOK.

A hív emlékezet mintegy örök lámpa, a múltnak árnyképeit megvilágítja.

Ami egykor kedves volt szívünknek, annak emléke is kedves marad szívünkben.

Ma újra a történelem mérlegén állunk, hogy lemerjék fajsúlyunkat. S az egész világ bámulja a magyar nép világtörténelmi erőfeszítését, győzelmes hősi küzdelmét, amely győnyörű revelációja az ősi nemzeti génuszunknak. Bámulatos energiáról, hatalmas erőfeszítésről és cselekvésvágyról teltünk tanúságot. A királykoronázás felemelő ünnepe is mintha csak hódoló tünnetes lett volna Szent István koronája előtt, amely még mindig régi fényében ragyog, mert a nemzeti és faji erő régi fényében lobog.

A királyünnepségek felelevenítették előttünk a magyar nemzet ezeréves dicsőséges történetét. Leikszemeink előtt mint zugó fergeteg vonultak el Árpád kádagányos hadai, Mátyás király fekete serege, Bocskay hajdúi, Rákóczi kurucal, a szabadságharc vörös sikkas honvédei s e fényes diadalmenetet bezárták a legendás hősök unokái, az ország határain ma őrt álló magyar seregek.

Megmutatjuk, hogy még mindig nem fajult el Árpád vére; a kárunk, vértünk, bátorságunk, víztéségünk, áldozatkészségünk még mindig a régi. Van erőnk, hogy összetörjük azt, aki a szent király örökre ront gonosz merénylettel; van erőnk arra, hogy véres áldozatok árán is kivívjuk egy új ezeréves létjogát s széles rendet vágva utat nyissunk nemzetünk jövője felé, amelyről akarjuk hinni, hogy szebb és boldogabb lesz, mint a múltja.

A lelkünk is olyan, mint Szent István király hitének és a régi vértanui hitnek a lelke volt. Amikor a döntő pillanatok egy fölöttünk örködő láthatatlan szellem varázsütésére megrepedt a magyar föld kerge, alóla kitört a magyar lélek minden tüze, ereje, mint a haragos tűzhányó lávategere s ebben a gyönyörű izzásban kidobta magából a salakot s a kicsinyeskedő lelkekből is kiváltotta a legtermékenyebb lelkesedést, a legbámulatosabb tetterőt.

A királyi hívó szó palotában és kunyhóban a magyar hazáért igaz szeretettel lobogó szívekre talált, hogy megvédjék az ősök vérevel megszentelt földet. A magyar nép odahordja a haza oltárára kincseit, aranyát, ezüstjét, fölajálja karját, életét és vérét. Akik pedig nem állhatnak a hősök zászlaja alá, azok itthon imádkoznak a küzdők diadaláért; leborulva könyörögnek: „Magyarorszáért, édes hazánkért.” Valóban érthető a költő elragadtatása:

GYÖNYÖRÜSÉG LÁTNÍ TÉGED
Ilyen nagyok, ilyen szépek
Édes magyar népem. (Szabolcska)

Szilveszter hideg, csillagos éjszakáján a keményre fagyott, havas mezőkön még mindig piroslik gyermekeink meleg vére, de hisszük, hogy az a kiömlő vér a mi győzelmünknek lesz váltásdjaja, mert valahányszor nagy és szent ügyért vér ontatott, a kifolyó vér cseppjeiből az igazság, szabadság és boldogság élete fakadt. Az igazság Istene megmutatja, hogy velünk harcol, a gonosztságot, az árulást megbünteti, a nemeset, az igazságot üldözöttet pedig felemeli.

Ebben a hitben töltek tovább hősi lélekkel ti magyar nők, fájdalomatokon legyen a vigasztalás leggazdagabb forrásának, Jézusnak áldása. — Ne omoljon a könyek keserű árja ártatlan arcokra kedves gyermekek; a kis Jézus vigasztaló szeretete legyen a ti legszebb újévi ajándékotok.

Oh szép Jézus ez új esztendőben, légy hi-veiddel; oh Mária eszedez éretlünk édes remé-nyünk!

A szent korona történetéből.

Egy hete, hogy a magyar nemzet új királyja fejére tette Szent István koronáját. Egyik előző számunkban leközöltük ezt a magasztos szertartást. Nem lesz érdekesség nélkül, ha ezuttal nagy nevű történettudosunk, dr. Kárcsöny János írása nyomán megismertetjük olvasóinkkal a magyar szent korona viszontagságos történetét.

A magyar szent koronát Szilveszter pápa küldte Szt. Istvának. Ebben a korban minden király külön koronát kapott, vagy készíttetett magának. — Szent István koronáját 1038-ban vele együtt el is temették, hiszen ha lett volna még valami drágább kincs, azt az akkori szokás szerint, mint a honfoglaló ősök sírjánál is látjuk, vele együtt a sírba tették volna. A sírbatétel alkalmával az a négy zománcpé, melyen Szent István feje nyu-

godott, természetesen megsérült és tönkrement, de a többi 1083-ban Szent István sírjának felbontásakor és az ő ereklyéinek felemelésekor éppen került ki a sírból. A megmaradt képeket már most meg kellett a tovább sérüléstől és elkallódástól menteni. E végből Szent László felajánlotta a bátyjának, Gyécének küldött, de tőle nem használt és így vele el nem temetett bizánci koronát Szent István koronájának keretűl és talpazatául. Csináltak tehát Szent István koronájának éppen maradt 9 zománcpéből két pántot és azokat keresztbe téve, ráforrasztották a bizánci koronára. Így áll két részből a magyar szent korona, de az alsó rész csak keret, a drágább kincs benne a felső, két régből, tisztább aranyból készült és az apostolok, meg Jézus Krisztus képével ékesített pánt: Szt. István koronája.

Szent Istvának így feltalált és oly szerencsésen keretbe foglalt koronáját azután Szt. István többi ereklyével együtt a székesfehérvári egyház kincsei között őrizték több mint két századon át. Ezzel koronázták meg ezentúl első ízben az új magyar királyt, azért nevezték azután Szt. István koronája helyett röviden csak szent koronának. Ezt érintették az új király koronázásakor a magyar főurak és úgy esküdvén hűséget az új királynak és azért mondták az ígéret megszegőjére, hogy hűtlen lett a szent koronához. E szent korona lett azután jelképe az egész nemzetnek, úgy hogy az ország összes nemesei a szent korona tagjainak tekintették magukat. A szent korona jelezte azt, hogy az új király Szent István példájára igazságosan, a királyi tanács, majd annak kibővítése: az országgyűlés meghallgatásával köteles kormányozni, nem pedig saját kénye-kedve szerint.

Két század alatt a magyar szent korona becsülete annyira meggyökeresedett a magyar nemzetben, hogy csak az tekintették igazi királynak, akinek fejére e szent korona tétetett. Ezért azután a magyar királyságra törő fejedelmek mind a magyar szent koronát igyekeztek kezükbe keríteni. Így történt, hogy 1306-ban Vencel cseh király, gyermek király fiáért Magyarországra jöven, csellel a koronát kezéhez kerítette és Csehországba vitte. A következő évben odaadta azt Ottó bajor királynak, és pedig Magyarországra jövet kulacs alakú faedénybe rejtette el, hogy tőle el ne vegyék. Utakozban Bécsben innen Fischamend táján elvesztette. Szerencsére másnap visszalovagolt érte és megtalálta. Azután megkoronáztatta magát Székesfehérvárott, de nem hagyta ott, hanem magával vitte Budára és róla van először feljegyezve, hogy Szent István koronájával fején, királyi díszben öltözve vonult végig Buda városán. Ismeretes azonban, hogy Erdélybe menet magával vitte Szent István koronáját, de ott menyasszony helyett fogásót talált és Kaján László erdélyi vajda tőle a szent koronát elvette. Sok alkudozás, nagy fenyegetés után négy év múlva adta csak vissza Kaján László a szent koronát 1310-ben I. Károly királynak, aki kénytelen volt ezzel magát harmadszor is megkoronáztatni, mert addig saját hívei sem tartották őt egészen érvényesnek magyar királynak. I. Károly szintén nem adta át a szent koronát a székesfehérvári egyháznak, hanem amint megvívta és megerősítette Visegrád várát, — odavitte. Itt is volt az 1440-ig. De Zsigmond király lánya Erzsébet, a szász királyi házhoz való, a maga házasságába vitte és ott majd összeeggett, 1440-ben pedig nagy fúfanggal ellopatta Kottaner Ilona nevű udvarhölgyével és Komáromba vitte, majd vele a csecsemő V. László királyt megkoronáztatta, később pedig, hogy zsoldosokat fogadhasson, a magyar szent koronát sógorának Frigyes császárnak elzalogosította. A fősvény császár csak 5000 forintot adott rá, de azután 1464-ben Mátyás királynak végre 60.000 forintot kellett adni, hogy megszerezze Frigyes körmei közül. Mátyás halála után a szent korona megint nagy veszedelembé

került, mert Korvin János 1490-ben magával vitte Szlavóniába. De azután visszahozta és maga adta át II. László megkoronázásakor. Így azután a szent korona megint Visegrádra került. Innen 1529-ben Perényi Péter koronaőr Siklósrá akarta vinni a szent koronát, de utközben a törökök elfogták és Zapolyai Jánosnak adták. 1541-ben János király özvegye Erdélybe vitte és Gyulafehérvárott őriztette s csak 1551-ben kapta meg Ferdinánd király. Ő és utódai annyira felítették, hogy Bécsben majd Prágában őriztették.

Az 1606-iki bécsi békekötés eredménye volt, hogy a szent koronát ezentúl megint Magyarországon kellett tartani, még pedig a pozsonyi várban s evégből két koronaőrt rendeltek. De 1619-ben Bethlen Gábor elfoglalta Pozsonyt és a szent koronát Zólyomba, majd Kassára és végre Esseg várába vitte. Innen csak 1622-ben került vissza Pozsonyba. Ettől kezdve azután nyugodtan volt Pozsonyban 1780-ig, de akkor a szerencsétlen kalapos király, II. József Bécsbe vitte s a császári család kincsei közé, mint valami értéktelen lomot elhelyezte.

Ámde a magyar nemzet annyira zugolódott nemzeti kincse elvitele miatt, hogy halála előtt 2 nappal visszaküldte II. József. Ekkor a magyar nemzet elhatározta, hogy budán a királyi palota Szt. Zsigmond kápolnájában kell azt őrizni. De 15 év múlva közeledett Napoleon Bécshez s akkor annyira megijedtek a király és a koronaőrök, hogy elvitték egészen hazánk szélére a munkácsi várba. 1809-ben, midőn Napoleon már Győrt is elfoglalta, újból menekültek vele, de csak Gyöngyösig s itt az Almásy-házban őrizték, míg a pozsonyi békét meg nem kötötték.

Legnagyobb veszedelemben 1849-ben forgott a szent korona, mer a szabadságharc idején 1848. végén először Debrecenbe vitték s majd Buda visszafoglalása után vissza. Itt éppen olyan ember kezébe került, aki erősen köztársasági érzelmű férfiú volt s azért ellensége minden királyi jelvénynek és kitüntetéseknek. Nem is adott a magyar szent koronára semmit. Ott őrizték házában, többen fejükre is próbálták és meggyőződtek róla, hogy állandó viselésre nem való.

Szemere Bertalan belügyminiszter volt ez s ő vitte később a koronát Szegedre, majd Aradra, Lugosra, végül Orsovára. Itt azonban mégis megszallta a jobb érzés és nem vitte külföldre a magyar nemzet kincsét, a jobb jövőnek zálogát. Elásták ott hazánk határain. Négy évig nedves, nyirkos földben elrejtve volt a szent korona, míg végre 1853. szeptember 8-ikán feltalálták azt még pedig mint a nagyváradi régi urak beszélték, éppen egy nagyváradi ember, a koronás Varga István utmutatása nyomán. Nagy diadalal vitték azután Budára, majd Bécsbe a kincset s azzal mutatta első Ferencz József első jelét a magyar nemzet megbecsülésének, hogy e drága kincset visszaküldötte Bécsből Budára s régi helyére tétette. Itt őrzik azt ma is annyi baj, annyi viszontagság után.

Ezt a szent koronát tette a magyar nemzet december 30-án ifjú királyunk IV. Károly fejére. Adja Isten, hog e koronázás megadja nekünk a békét és hir, szerencse koszorúzza új királyunk fejét.

Se tűz, se víz, se ellenség nem fosztotta meg tehát eddigelé a magyar nemzetet e drága kincstől. Európa legrégibb királyi koronájától. Ha a magyar nemzet Szent István király nyomdokán halad, bizonyára a Mindenható továbbra is megőrzi számára ezt a drága kincset.

— A lábadozó katonák gazdasági tanfolyamának megnyitása. A veszpremi lábadozó osztály legénysége részére szervezett 3 hónapos gazdasági tanfolyamot január hó 4-én nyitotta meg Hunkár Dénes főispán. A megnyitó ünnepélyen megjelent Krinner Alajos alezredes és Jakóczy Géza főhadnagy, a lábadozó osztály parancsnoka. A zászlóalj tisztikarát Tóth Kálmán őrnagy és Kovács

József százados képviselték. Az előadók közül megjelentek: dr. Vadnay Szilárd, Havas Jakab, dr. Barna Leander és dr. Sági Ede. Hunkár Dénes főispánt üdvözli a tanfolyam hallgatóit és kitarásra és szorgalomra buzdította őket azon figyelemmel, hogy az ország jövője a mezőgazdasági haladástól függ. Kajdacsy Endre ügyvezető igazgató a gazdatiszadsadalom háboru utáni feladatairól beszélt és röviden vázolta a három hónapos gazdasági tanfolyam programját. A gazdasági tanfolyam heti 4 napi tanítással március 27-ig fog tartani.

Mosolygó,

vidám napsugárnak szerelmes, szöke aranyával kacérog a sors velünk. Vatesként látjuk magunk előtt a háboruban megerősödött, megvagyonsodott, habár számában meg is apadt magyarnak bekövetkezendő boldog jövőjét.

Megérdemelt, kiharcolt, az irigy világ bámulatára vassal és vérrrel, kenyérral és lelki erővel bebizonyított hatalmas fajsúlya a magyarnak, meg kell, hogy hozza a monarchiában való vezető szerepet.

Zord tél helyett szivárványos januárt látunk. Fagy helyett idegesiklándó napsugarat. Hó helyett meleg napfényt.

Urunk és királyunk kötelességtudása és kötelességteljesítése meglep. Nem volt még uralkodónk, — századok óta nem volt, — aki úgy tette volna meg közjogi kötelességeinek legelsejét és legnagyobbikát, mint a mi apostoli fenséggel tűndöklő, meleg szívű, vidám szívű, lelkiunktől lelkezett IV. Karolyunk.

Mikor e sorokat írom (jan. 4.), tél dacára tavaszi napsugár ragyog hazánk felett. Nincs hó, nincs fagy. Asszonyaink és leányaink üde arcán, gyermekeink mosolygó, vidám szemében ott ragyog egy boldog, egy gyönyörű jövő bizonyos reménye.

Felsejes urunk, a magyar király, úgy sietett a megkoronázattal, hogy ez példa lehet mindenkinek, minden magyar állampolgárnak arra, miként kell a kötelességeket teljesíteni.

És te, nemes ifjúság, hazánk disze, virága, akinek a magyar kormány parancsára, de *mindnyájunk szívének leghőbb kívánsága szerint*, az iskolákban január 3-án koronázási ünnepélyt rendeztek tanítóitok, meg kellett tanulnod, hogy Isten imádása után első kötelességed a hazaszeretet.

Meg kellett tanulnotok, fiuk, leányok, hogy mi a koronázás. Hogy mi a magyar szent korona. Hogy a magyar szent korona a magyarok mindene. Hogy szeretned kell királyodad, aki legfőbb kötelességének tartotta azt, hogy e kincsek kincsével felavattassa magát az élő emberiség legnagyobb urává: magyar királlyá.

Ezt jegyezd meg magadnak, fiam! És tanulj meg belőle, hogy jó magyarnak kell lenned. Tanult, tudó, erős, igaz magyarnak kell lenned, aki hazája iránt való kötelességét mindig teljesíti.

Jegyezd meg jól, fiam, hogy becsületesen kell megtenned kötelességedet hazád iránt s akkor a te hazád olyan lesz a monarchiában, mint a konglomerátumban a kvarc, mint arany foglalatban a gyémánt.

Ha pedig ezt nem teszed meg, akkor olyan lesz hazád, mint vascipeszben a dió, amely egyetlen szorításra összeroppan.

Tanuld meg királyod adott példájából, hogyan kell a kötelességed teljesíteni s akkor hazád, a népek tengerében rokon nélkül élő magyar nemzeted olyan lesz, mint a kagylóban a nemes gyöngy! Ezzel indulj az életnek neki, fiam!

Központi szeszlovó szövetkezetek Veszprémvármegyében. A vármegyei gazdasági egyesület eredménnyel működött közre a központi szeszlovó szövetkezetek alakítása érdekében, amennyiben a dec. 21-én tartott értekezletből kifolyólag a Devecser, Kenese, Enying, Lepsény, Vilonya

környék szeszlovogazdái határozták el a központi szeszlovó szövetkezetek létesítését és az engedélyezés iránti kérvényüket szabályszerűen be is nyújtották a veszprémi pénzügyigazgatósághoz. A központi szeszlovó engedélyezésére vonatkozó, a pénzügyigazgatósághoz beérkezett kérvények elbírálásához a vármegyei gazdasági egyesület részéről Hunkár Dénes főispán Kajdacsy Endre igazgatót rendelte ki.

H I R E K.

— **Megyéspüspökünk a koronázáson.** A királykoronázás káprázatos fényében, hatalmas alkotmányjogi jelentőségében, mint a szent korona tagja, a nemzetnek minden fia képviselőileg részt vesz. Minket, veszprémieket boldogabb, emelkedettebb érzés hevithet, mert bibornok megyéspüspök urunk magas közjogi méltósága a gyönyörűsége, fiatal királyné megkoronázásával szinte a koronázó templom szentélyének, a trónnak közelségéhez vitte a szívünket. A templomba lépő királynét Ő Eminenciája kísérte a trónhoz, később az oltárhoz s amikor Ő Felsége a király megkérte, hogy hitvestársát, a királynét ékesítse föl a házi koronával, mint fölként veszprémi megyés püspök, mint a királyné kancellárja, Ő Eminenciája koronázta meg Zitát, a magyarok bájos, új királynéját.

Legyen főpásztorunk közjogi ténykedése, imádsága mindannyiunkra áldást hozó.

— **A veszprémi Oltáregylet f. hó 7-én tartja havi szent óráját.** Kérjük az egyesület tagjait, hogy a szent órán minél többen megjelenni sziveskedjenek. A vezetőség.

— **Jótekonyság.** Ő Eminenciája, bibornok püspök urunk az ujesztendő küszöbén 27 ezer korona adományban részesítette a püspöki gazdatisztikart, alkalmazottakat s cselédeket. Jóságos szívvel méltányolta a háborus idő nehéz megélhetési viszonyait s viszont azt a buzgalmat, melyet uradalmanak tisztjei hivatásuk teljesítésében e nehéz időkben is tanúsítottak. A nemeslelkű adomány forró hálaimát fakaszt mindazok szívéből, akik az adományból részesednek.

— **Újévi üdvözlések.** A vármegyei központi tisztikar új napján tisztelgett Hunkár Dénes főispánnal újévi köszöntésre. A tisztikar jókívánatait dr. Véghely Kálmán alispán tolmácsolta. Szavai ösztintek voltak, mert szívből eredtek s kifejezték azt az édes reménykedést, hogy az ujesztendő nemzetre is, egyesekre is, békésebb, boldogabb lesz.

Fölkeresték a főispánt ezen a napon a veszprémi munkapárt elnöksége s vezetők férfiai is. A párt nevében Rónócskó János elnök szólt a főispán üdvözlésére. A főispán mindkét üdvözlésre meleg bensőséggel válaszolt. — A munkapárt dr. Véghely Kálmán alispánt is ünnepszében részesítette.

A városi tanács ujesztendő előtt tartott ülésében dr. Horváth Béla főjegyző üdvözölte dr. Komjáthy László polgármestert. A munkához erőt, békét s egyetértést kívánt boldog újévi üdvözléssel.

A városi párt is üdvözölte elnökét és vezérét, dr. Óvári Ferencet. A párt ragaszkodását s ösztintét jókívánatait dr. Rosenberg Jenő városi tisztviselő szép beszédben tolmácsolta.

A kath. elemi iskolák tanítótöbbsége Perényi Antal kanonok-plébánosnál tisztelgett. Sárdi József igazgató meleg szavakkal adta át a szívből jövő kívánatokat, amelyeket a tanítók meleg szívű jóakarója hasonlókkal viszonzott.

— **Halálozás.** Faust Elek miniszteri tanácsos, nyug. veszprémi pénzügyigazgató f. hó 1-én esteli 10 órakor odaadó munkás életének 66-ik évében váratlanul elhunyt. A megboldogult hűlt tetemét f. hó 4-én délután 3 órakor helyezték örök nyugalomra az alsóvárosi temetőben. R. i. p.

— **Adomány.** A veszprémi Jótékony nőegylet az erdélyi menekültek javára 300 kor. adományt juttatott az illetékesek kezébe.

— **A rekvirálás.** A miniszteri rendelkezések szerint a rekquirálás a vármegye területén mindenütt rendesen és fennakadás nélkül folyik. December 31-ig 19 284 métermézsa eleséget rekquiráltak. — Január 15-ig az eljárást mindenütt befejezik.

— **Koronázási ünnepélyek.** IV. Károly király koronázásának jelentőségét, örömét iskoláink is megünnepelték. A középiskolák január 3-án, az elemi iskolák január 4-én ünnepeltek. — Ünnepi szónokok voltak: a főgimnáziumban — ahol a szavaltok után Laczkó Dezső főgimn. igazgató mondott gyönyörű imát a királyért és hazáért, — Bilovszky József, az áll. felső kereskedelmi iskolában Fodor Lajos, az áll. poig. fiúiskolában Nagy Sándor, az iparostanonciskolában Józsa Ernő és Köcsky József, a kath. el. fiúiskolában Mózner Ferenc. A keresk. tanonciskola ünnepélye jan. 7-én, d. e. 11 órakor lesz az iskola helyiségében. Az ünnepi beszédet Gubicza Lajos tanító mondja.

— **Jószágigazgató.** Jankovich-Bésán Endre giczi nagybirtokos Garay Béla kasznárt jószágigazgatóvá nevezte ki.

— **Adomány.** Dr. Óvári Ferenc a veszprémi főgimnáziumi önképzőkör tagjainak jutalmazására 105, a szegény deákokat segélyező alapra pedig 25 K-t edományszott. Hálásan köszöni a főgimn. igazgatója.

— **Hangverseny.** Andrejka Margit és Pogány György hangversenye jan. 13-án esti 8 órakor lesz a helybeli színházban. Az est tiszta jövődelme a 31-ik honvéd- s a 7-ik honv. ágyuszred özegeinek s árvaiknak segélyalapját gazdagítja. A kitűnő művészpár arcképei a Krausz-féle könyvtárakban láthatók. Jegyeket a Fodor- és Krausz-féle könyvkereskedésekben lehet váltani. Felülfizetéseket köszönettel vesznek s hírlapilag nyugtáznak.

— **A városi cukor.** A cukorközpont a lakosság cukorszükségletét a városoknak utalványozza. A szükséglet egy részét Veszprém város is megkapta. Ezt cukorjegyek alapján megbízott kereskedők osztják szét. Azok, akik eddig jelentkeztek, egy havi cukorszükségletüket január 6-ika óta annál a kereskedőnél, akihez utaltatták, átvethetik. A városi hatóság erről hirdetményben is tájékoztatja a közönséget.

— **A pápai kórház.** Pápa városban mozgalom indult meg városi kórház alapítása iránt. A mozgalom valójában csak újra éledt s régi törekvést óhajt megvalósítani. A pápai gróf valószínűleg az irgalmasrendi kórház kibővítése mellett foglal állást s ez a körülmény a tanács munkáját is megkönnyíti. Egyelőre még csak az alapelvek közös megvitatásáig jutottak.

— **Működő Somogyberzenc.** A berzencei kath. fiatságság a helybeli Vörös Kereszt kórház javára nagyszűzűen sikerült működő színelőadást rendezett, amely a nemes célra a szép erkölcsi sikeren kívül tisztán 550 koronát jövedelmezett. Balogh András dégi plébánosnak „A hős karácsonya” című aktuális, kitűnő darabja olyan mély hatást keltett, hogy zsebkendő nem maradt szárazon s a darabot háromszor kellett előadni. Megragadóak voltak a szindarab után bemutatott háborus tárgyú előképek. 1. Égi vigasz. 2. A „Térkép” című nek. 3. képen, szóló kísérettel. 3. Békesség nektek.

— **Fiatalok bírja.** Az igazságügyminiszter dr. Fürst Sándor papai kir. járásbíró ugyanannál a járásbírósnál a fiataloknál bírájál kinevezte.

— **A kir. ítélőtábla ügyforgalma.** A győri kir. ítélőtáblához — amelynek körzetébe a veszprémi kir. törvényszék is tartozik — 1916. dec. 31-ig 1210 ügydarab érkezett. Az előző évi határállal együtt 1406 ügydarab várta az elintézt. A királyi ítélőtábla a múlt év folyamán elintézt 1210 ügydarabot, elintézetlen maradt 190 ügydarab.

— **Leszállítják a lisztadagot.** A második rekquirálással kapcsolatban az országos élelmézési hivatal felhatalmazást adott a vármegyéknek, hogy ha szükséges, hál a lisztmennyiséget leszállíthassák. Veszprém vármegye ezzel a jogával eddig nem élt és megtartotta a lisztadagok eredeti nagyságát. Készít báró rendelkezése alapján most nálunk is leszállítják a kvótát. A lisztadagok nagysága a következő lesz: 15 évnél idősebb termelők, valamint gazda-

sági férfimunkások és férfi cselédre havonként 16 kiló gabona, vagy ennek megfelelően 10 kiló és 80 deka liszt. Oly nők vagy 13—15 év között levő gyermeke, akik a gazdaságban férfimunkát végeznek, 13 kiló gabona, vagy ennek megfelelően 8 kiló és 78 deka lisztet számitanak havonként és személyenként. Végül minden egyéb, valamint a két fent említett kategóriában felsorolt családtagokra nézve havonként és fejenként 10 kiló gabona vagy ennek ellenében 6 kiló 75 deka liszt az új mennyiség. Az általános rekvirálás január 5-étől kezdve ezen rendelkezés szerint történik. Azokra a készletekre nézve/pedig, ahol a rekvirálás már megtörtént, az új állapot miatt a vármegye alispánja később, de mindenesetre még e hó 15-ike előtt kiadandó rendeletében fog intézkedni. A mai kvótával szemben mutakozó felesleget szintén összeírják, melyet aztán ugyancsak be kell szolgáltatni.

— **Déli záróra.** Kereskedőink a hivatalos zárórarendeltől előtt megállapodtak, hogy az üzleteket esti hét órakor bezárják. A megállapodást kezdeményezés, meggyőző rábeszélés előzte meg. Talán más városok példája nyomán. Ha ezek a mozgalmindítók tovább néznek, új példát szemlélhetnek. Azt, hogy sok híve van az egységes déli zárórának. Legtöbb esetben már is megtartják ezt az egyórát déli pihenőt. Bizony helyes volna a főnök és alkalmazottai érdekében egyaránt, ha ezt a pihenő órát egységesítenék. A nagy közönség ezt is csak úgy megszokná, mint a korábbi esti zárórát. Elég lenne, ha a megállapodás alól csak az országos és hetivásárok napja lenne a kivétel.

— **A balatoni villamosművek.** Megirtuk, hogy a Balatoni Szövetség új alapító értekezletet tartott az aszfóti villamostelep részvénytársasága ügyében. Ekkor a részvényjegyzések idejét január 31-ben állapította meg. Ugy halljuk, hogy a részvénytársaság megalapítása beszéltiva van s az alakuló közgyűlést február hóban megtartják. A villamosművekhez elsősorban a közvetlen parti községeket és fürdőket kapcsolják. Azután következik a szomszédos községek csoportosítása. A tervezet háromszáz köztség csatlakozására számít.

— **Menetrendváltozások a környékbeli vasúti vonalakon.** A mai nappal kezdődően a környékbeli vasúti vonalakon a következő forgalmi korlátozások lépnek életbe.

Nem közelednek további intézkedések:

a **veszprém—alsóörsi vonalon** a Veszprémből d. u. 2 ó 05 perckor induló 6122. sz. személyvonat. Alsóörsről d. u. 3 ó 12 perckor induló 6121. sz. személyvonat; — a **budapest—tapolcai vonalon** a reggel Budapest felé induló 1105. sz. személyvonat;

a **székesfehérvár—cellőmölki vonalon** a Jutasról reggel 4 ó 44 perckor Székesfehérvárra induló 5007. sz. személyvonat; a Székesfehérvárról esti 9 ó 12 perckor Jutas felé induló 5008. sz. személyvonat;

a **győr—jutas—dombóvári vonalon** a Jutasról Dombóvár felé 7 ó 37 perckor induló 5903. sz. személyvonat és a Győrből 12 ó-kor induló s Jutasra 3 ó 22 perckor érkező 5906. sz. személyvonat;

a **veszprém—jutas vonalon** a Veszprémből reggel 4 ó 05 perckor induló s 4 ó 18 perckor Jutasra érkező 6111. sz. személyvonat és a Jutasról este 10 ó 38 perckor induló s este 10 ó 53 perckor érkező személyvonat. — Mind e korlátozások csak ideiglenesek.

— **Vén Zoltán a trónörökös nevelője.** Vén Zoltán tartalékos főhadnagy nevét szárnyra kapta a háború szele, elvitte az ország minden zugába az egyszerű erdélyi falusi tanító nevét. Vén Zoltánt az iskolateremből szólította a haza a frontra és ott olyan vitézlől küzdött, hogy a pót-tartalékos katonából ma már főhadnagy lett, a mellét pedig teljesen elletti az a sok érdemjel, a mellyel kitüntették. Vitézségének szép jutalmát nyerte el, mikor a király koronázásakor aranyssarkantyus lovagává avatta. Legszébb kitüntetés azonban ezután vár Vén Zoltánra. A király hír szerint őt szemelte ki Ottó trónörökös magyar nevelőjévé a Vén Zoltán, a magyar falusi tanító bevonul a király palotájába, hogy magyar szóra és magyar érzésre oktassa a királyfit.

— **A jegyzői díjak felemelése.** Zalavármegye törvényhatósági bizottsága a vármegye területén működő jegyzők magánmunkálatairól alkotott szabályrendeletben megállapított díjakat 30%-kal emelte. A napi és fuvardíjak, valamint az átalányok emelését az egyes községeknél pedig pártólólág ajánlja.

— **Az aranygyapjas rend.** A koronázás örömnapijában az új király több előkelőséget az aranygyapjas renddel tüntetett ki. Ritka esemény ez, azért rátereli a figyelmet e rend történetére. Az aranygyapjas rend a monarchiának legmagasabb rendjele. Jó Fülöp burgundi herceg 1429-ben Brüggeben harmadik nejével, Izabella portugál hercegnővel történt egybekelésé alkalmából alapította e rendjelet. A rend alapszabályai pápai szankciót is nyertek. A felvételnél kezdettől fogva e két kellék érvényesült: előkelő származás és kiváló szolgálatok. A nagymesteri rang kezdetben a burgundi hercegeket illette. 1477-ben azonban átszállt a Habsburg-házra. Az 1725-iki bécsi békében a nagymesteri méltóság tekintetében az a meg egyezés történt, hogy úgy a monarchia uralkodója, mint a spanyol király átveszik országukra nézve a rendjeladományozás jogát. A monarchiában a rendjel csak római katolikus vallásának adományozható. A rend jelvénye nálunk arany kosbor, mely lángokat szóró arannyal szegett fehérpetyyes tűzkövön függ. A tűzők fölött aranyos szegélyű, kek, csokoralaku fogóval felszerelt acél, a sárkány-ölő Jason reliefjével, a fogón a rend jelmondata: „Pretium non vile laborum.” („Nem súlyos bére a munkának.”) E jelvényt, melyet a rend szabályai szerint állandóan viselni kellene, ünnepélyes alkalomkor láncon, rendszerint pedig enyhe vörös színű szalagon hordják. A rend régi öltözte, amelyet ma azonban már nem használnak: vörös bársonyöltöny fehér beléssel, vörös fűző és harisnyák. A rend tagjai különböző kiváltságokat élveznek az udvarnál, így többek közt szabad belépésük van az udvarhoz, ahol rangsorban az uralkodóházából származó hercegeket kivéve, mindenkit megelőznek.

— **Pótszemle.** A városi hatóság tudatja, hogy az 1892—98. évben született s Veszprémben tartózkodó hadkötelesek IV. pótszemléje f. hó 11-én reggeli 8 órakor kezdődik az ipariskola helyiségében.

— **A cseléd szolgálati viszonya.** A felsőbb bíróság kimondta elvi határozat gyanánt, hogy gazdasági cselédnek tekintetik az, aki valamely gazdaságban személyes és fontos szolgálatokat bérlet teljesít, legalább is egy hónapon keresztül. De nem cseléd az, aki családi közös gazdálkodásban végez munkát. Az ilyen dírt iránti kereset a rendes bíróság hatáskörébe tartozik.

— **Határidő kiterjesztése.** A honvédelmi miniszter a hadicélokra igénybe vett, de beszállgatásra nem kötelezett fém tárgyak átadásának határidejét 1917. jun. 30-ig meghosszabbította.

— **A polgármester hirdetései.** Komjáthy László dr. közze teszi, a) hogy a zsiradékok és zsiravak vasuton, hajón vagy gépkocsin szállítási igazolvánnyal küldhetők;

b) hogy az egyes hadfelszerelési cikkekre vonatkozó közszállításoknál alkalmazott ipari munkások legalacsonyabb munkabéreit és a kapcsolatos egyéb munkafeltételeket a keres. miniszter megállapította s ezt az érdekeltek a polgármesteri hivatalban a hivatalos órák alatt betekintheik;

c) hogy az enyvgyártásra szolgáló mindenféle enyvbörnek vasuton, hajón vagy gépkocsin való szállításához igazolvány szükséges.

— **A rekvirálásból eredő panaszok.** A rekvirálásból eredőleg fölmerült mindennemű panaszok, felszámolások a közlemezési hivatal által kiadott 5000/1916. sz. rendelet értelmében kifejezetten csakis az illetékes I. foku közigazgatási hivatalokhoz nyújthatók be. Veszprémben tehát ezeket a polgármesteri hivatalnál kell bejelenteni.

— **A nikkell huszfilléres.** Az Osztrák-Magyar Bank január 1-től beszüntette a forgalomból kivont nikkell huszfilléres bevéltását. A közönségnél még rengeteg huszfilléres van, amelyet hanyagságból nem váltott be s az a hiedelem támadt, hogy ez most teljesen értékét veszti. A dolog nem így áll. Január elsejével a nikkell huszfillérest csak a forgalomból vonták ki. Azonban az értéke nem veszett el s március 8-ig a kir. adóhivatal a hivatalos órák alatt bármelyik napon fizetéként elfogadja és beváltja. A huszfillérest a kereskedők is elfogadják még, csak tovább nem hozhatják forgalomba, hanem összegyűjtve be kell cserélniök.

— **A burgonya ára.** Azokkal a termelőkkel szemben, akik burgonyakészletüket 1916. október 31-ike előtt letelezték be, a burgonyáárakat 1917. január 1-től kezdve a következőképpen állapítják meg: étkezési burgonyáért (tehát róza, hópehely magnum-bonum, stb.) mmázsánként 17 korona;

minden egyéb fajta, de étkezésre alkalmas és legalább tyuktojás nagyságu burgonyáért 16 korona; és végül minden nem válogatott, illetve ipari burgonyáért mmázsánként 15 korona. Ha a bejelentés október 31-ike után következett be, akkor az ár 15, 14 illetve 13 koronára csökkent, ha pedig a burgonyát rekvirálták, akkor 13, 12, illetve 11 koronára száll alá.

— **Megszüntetik a katonai zenekarokat.** A hadvezetőség január elsejével az összes pót-alakulatoknál működő közös és honvédezenekarokat megszüntette s elrendelte, hogy a fegyveres szolgálatra alkalmas zenészeket a csapatokhoz osszák be. Csakis a Bécsben, Budapesten, Belgrádban, Prágában és Lublinban működő zenekarok maradnak meg továbbra is.

— **Feltételek kedvezmény önkénteseknek.** A honvédelmi miniszter a hadügyminiszterrel egyet-értésben az 1892—1898. években született, most sorozásra kerülő népfölkelők föltételek egyéves önkéntesi kedvezményére vonatkozóan a következő rendelkezéseket tette: Az 1897- és 1898-ban született ifjaknak azt kell igazolniuk, hogy a folyó tanévben legalább a főgimnázium, főreáliskola, polgári iskola VI. osztályát vagy ezzel egyenrangú tanintézet II. évfolyamát látogatták. A polgári iskolák VI. osztályának magántanulói, elterően a többi középiskola és egyenrangú intézet megfelelő osztályu magántanulóiól, az említett kedvezményben nem részesíthetők. — Az 1896-ban született ifjak igazolni tartoznak, hogy a folyó tanévben valamely az egyévi tényleges szolgálatra képesítést nyújtó tanintézetnek utolsó vagy utolsóelőtti évfolyamában állanak. — Az 1894- és 1895-ben született ifjaknak azt kell igazolniuk, hogy a folyó tanévben az említett tanintézetek valamelyikének utolsó évfolyamában állanak. — Az 1892- és 1893-ban született ifjak az egyéves önkéntesi kedvezményben a legutóbbi említett feltétel mellett csak abban az esetben részesülnek, ha azonfelül igazolni tudják azt, hogy a tényleges szolgálatra történt bevonásuk akadályozta meg teljes tudományos képzetségüknek az 1915—1916-dik tanévben való megszerzését. Az eddig említettek, ha teljes tudományos képzetséggel nem bírnak, az egyévi önkéntesi kedvezményben csak föltételeken és abban az esetben részesülnek, ha önkéntes belépés útján avatatták fel magukat. Hogy az 1896., 1897. és 1898. években született ifjak az egyévi önkéntesi kedvezményben véglegesen is részesíthetők legyenek, a miniszter a kiegészítő vizsgálat időelőtti letételét engedélyezi; az iskolai tanulmányi eredményt e tekintetben nem lehet mértékadónak venni.

— **Rézgálic.** A földmívelésügyi miniszteriumnak a folyó évi szőlőpermetezés céljaira 300 waggon rézgálic áll rendelkezésére. Ez a rézgálic már készen van, részint itt bent az országban, részint pedig még a külföldön. Ennek a 300 waggon rézgálicnak a kiosztása már januárban meg fog kezdődni. Ezenfelül a további rézgálicmennyiségek beszerzése is folyamatban van. A földmívelésügyi miniszter a rézgálicot a folyó évben is a törvényhatóságok útján fogja kiosztani. A szőlőgazdáknak tehát rézgálicért nem a miniszteriumhoz, hanem a törvényhatóságokhoz kell fordulniok.

— **Egy jó családból való fiu tanuló-nak felvétetik Eiselt József vas- és fűszerkereskedésében Veszprém.**

A „Gondviselés” című segélyintézet kimutatása.

Az 1901. évi június hó 27-én tartott egyházmegyei tanácsgyűlési közgyűlésen elfogadott s a nmgu vallás- és közokt. m. kir. miniszter által 1902. évi augusztus hó 9-én 55472. sz. a jóváhagyott alapszabályok értelmében a „Gondviselés” című tanítói segélyalap 1916. évi jövedelmének felosztása.

Az 1916. évre az illetményesek között felosztható 6452 kor. 14 fillér.

Ebből részesedik:

1. 8 segélyezendő, mint 1889. év előtti tag a 50 koronával = 400 korona;

2. 2 segélyezendő, mint 1889. év előtti segélyezett, a 25 koronával = 50 korona.

E két összeget: 450 koronát levonva a 6452 K 14 fill.-ből, marad a többi segélyezendő közti felosztásra 6002 K 14 fillér,

mely összeget 223 egész és 7 fél egyenlő részre osztva egy-egy segélyezendőnek jut 26 kor. 50 fillér, mely összeget 1917. évi január hó 8-tól az Alapítványi Hivatalnál a helybeli plébános által láttamozott nyugta ellenében felvehető. A nyugta mellé pontosan megcímzett és kellően felbélyegzett posta-utalvány mellékelendő.

Hogy a „Gondviselés”-alapból az 1916. évre egyes segélyezendők mennyit kapnak, az alábbi névsorban látható:

50 koronát kapnak: Bánusz Jánosné, Fancsi Imréné, Kugler Pálné, Pikula Mártonné, Riedlinger Jánosné, Spiesz Józsefné, Szammer Istvánné, Tarnóczy Karolin.

25 koronát kapnak: Flumbort Jánosné, Horváth Endrene.

Felosztás szerint 26 kor. 50 fillért kapnak: Andorka Istvánné, Auerbach Miklós, Agh Jánosné, Balogh József, Balogh Kálmánné, Bencsik Lajosné, Berki Ferencné, Bertalan Imréné, Bertalan Vince, Bécsi Mihályné, Bíró Istvánné, Boda Gyuláné, Bognár Károlyné, Bohár Lajos, Bors Gyuláné, Borsodi Ferencné, Brenner József, Bucsi Józsefné, Bucsi Kálmánné, Bujtor Imre, Bujtor Józsefné, Burkovics Kálmán, Czimmerman Gusztávné, Czuczai Edéné, Chapó Mórné, Csáki Mór, Csicskó Imréné, Csigó Mária, Csizmadia Aladár, Csizmadia Gyula, Csomai János, Csurgai Lajos, Deli Jánosné, Dévai János, Dinszenberger Konstantin, Domonkos István, Dudics Gyula, Egyed Ferencné, Eplényi János, Erdélyi Györgyné, Erdős Sándor, Faubi Vencel, Fazekas Ágoston, Fehér Béla, Fekete Árpád, Fekete Bertalané, Fekete József, Fork Jakab, Földi János, Galambos István, Gondi Matyas, Gréber János, Gréber Sándorné, György Ignác, György Mihály, Györkös Jánosné, Györkös Józsefné, Györkös Mihály $\frac{1}{2}$ rész, Hajdu Sándor, Hannig Ferencné, Hannig Gyuláné, Harsányi Sándorné, Hasprai István, Heizer Ferencné, Hengi Ferencné, Herbolí Antalné, Hochrein Lajosné, Horváth Ferencné, Horváth Gyuláné, Horváth János, Horváth Kálmánné, Horváth Kálmánné, Horváth Lajosné, Horváth Lajosné, Horváth Mihály, Horváth Pálné, Hosszu Józsefné, Hruska Antalné, Huber Imréné, Janis Ferencné, Kauzli Kálmán, Keller Lőrinc, Kempf János, Keszler Antalné, Kéri Ferencné, Kharn Józsefné, Kis József, Kisfaludi Ferenc, Kisrónai Sándorné, Kiszling Pál, Klein György, Knapp Józsefné, Kóbor János, Kocsis Károlyné, Koller Ferencné, Konkoli Józsefné, Kontor Lászlóné, Koppányi Józsefné, Kovács Antal, Kovács Józsefné, Kovalik Józsefné, Könye Józsefné, Körmenyi Józsefné, Kovér Jánosné, Kramatics Józsefné, Kreiner Sándorné, Kreutzer Ferencné, Krémer Gyula, Kronpacher Kálmánné, Kutnyánszki István, Lakos Istvánné, Magyar József, Magyar Jánosné, Majer Margit, Makk Istvánné, Malinovszki Sándorné, Markovics Pálné, Markovics Sándor, Markó János, Matisa József, Mader Antal, Márkus Jánosné, Meszes Polikárp, Méhes Benő, Meszáros Alajos, Mihalovics Béla, Miklós Antalné, Milla Istvánné, Mohos Gyuláné, Molnár Mihály, Müller Ferencné, Müller-Károly, Nagy Istvánné, Nagy Józsefné, Nagy Józsefné, Nagy Károly, Nagy Károlyné, Nagy Lajos, Nagy Sándor, Németh Béla, Németh Ignácné, Németh Imréné, Németh Mihály, Nyul Jánosné, Orbán József, Pap Ignácné, Pap József árvái, Paulin Imréné, Paal Lajosné, Pahok Lajosné, Pápa Istvánné, Pápai Józsefné, Pécsi Istvánné, Pintér Antalné, Pintér Géza, Pintér Rudolfiné, Polczér Józsefné $\frac{1}{2}$ rész, Polesinszki Jánosné $\frac{1}{2}$ rész, Pölte Józsefné $\frac{1}{2}$ rész, Rajnik Istvánné, Rapajka József, Racz Imréné, Riger Mihályné, Rigó Ferencné, Ritter Benedek, Rosta Györgyné, Rosta Kálmánné, Sall József, Sádi Jánosné, Sáringer Károlyné, Sárkány Istvánné, Schillinger Sándorné, Schlotter Józsefné, Schneider Dániel, Simon Józsefné, Skrivárek Györgyné, Spórer József, Stankovics Jánosné, Stark Károlyné, Stefán Antalné, Sváb Lajosné, Szabó Beláné, Szabó Gézné, Szabó János $\frac{1}{2}$ rész, Szabó Jánosné, Szabó József, Szachula Emilia, Szalavári Rezsóné, Szandiner Beláné, Szandiner János, Székely József, Szepudvari Józsefné, Szib Frigyesné, Szlotta Alajosné, Szlotta Józsefné, Takács Dezsóné, Takács Lajos, Tapolcza Jánosné $\frac{1}{2}$ rész, Tauber Sándor, Talsi Ferencné, Tekál Rezső, Teleki István, Thuri Beláné, Thuri Géza, Tibor János, Tima Lajosné, Tomor Sándor, Tormássy József, Tóth Jánosné, Tóth József, Tóth Józsefné, Ugi Józsefné, Ujj József, Ujvári János $\frac{1}{2}$ rész, Unger Jakab, Vache Adolf, Varga György, Varga Józsefné, Veiland György, Veinacht Lukács, Végh János, Vig Józsefné, Vincze Imréné, Vinkler Mártonné, Vizer János, Záborszky József, Zob Ferencné, Zubek Lénárdné.

A nyugta, a teljesen megcímzett és felbélyegzett utalványlap Veszprémbe, az Alapítványi Hivatal címére küldendő.

Ezen kimutatást azzal a kérréssel hozom az egyesület tagjainak tudomására, hogy sziveskedjenek ezt a községekben vagy környékükön lakó segélyezettekkel tudatni.

Kérem továbbá az egyes körök T. Elnökeit és tagjait arra, hogy ha e segélyezettek közül valaki már meghalt volna, sziveskedjenek arról alulírottat értesíteni.

Veszprém, 1917. évi január hó 3-án.

Szanyi István
tanító, egyesületi titkár.

A közlelmezés teréről.

Mult számunkban a helybeli közlelmezés ügyét ismertettük. Ezuttal az orsz. közlelmezési hivatal vezetőjének nyilatkozatai után országos vonatkozásban tallóznunk egyet és mást a közlelmezés teréről.

A magyar közönség gazdag fantáziával mérlegelte a romániai gabonaszákmányt. Jejtentős mennyiség adatait közölték a lapok is, holott az a való igazság, hogy még illetékes tényezők sem tudják, mennyi gabonát kap Magyarország a romániai foglalásból s így a felcsigázott reménynek realis alapja nincs. A közlelmezési hivatal tehát ezt nem is veszi számításba, annál inkább sem, mert *enélkül is egészen jól megleszünk új termésig*. A magunk terméséből szűkebben, ha a hadiszákmányból részesedhetünk, akkor bővebben. De az a fő és örvendetes, hogy megleszünk.

Örmöt okozott a zsemlyesütés engedélyének hire is. Mi is tudattuk ezt. Kürthy báró is az engedelem megadása mellett van, de még sok olyan szempontot kell figyelembe venni, amit a fogyasztók nem ismernek. Vagyis: egyelőre még se lesz zsemlye.

A közönség mostanában igen örül annak, hogy a sertéshusnak lement az ára. Az árcsökkenésnek az az oka, hogy kevés a takarmány s akitől a kukoricát rekvirálták, félig hizott sertéseit a piacra dobja. Momentán tehát nagy tömegben áll a közönségnek rendelkezésére a sertéshus. Okosan teszi, akinek módjában áll, *ha füstön konserválja a fölösleges húst és félreteszi későbbi időre*. A zsirral is jó lesz takarékoskodni, bár hála Isten, elég nagy a sertésállományunk s a husnak mai piacra való özönlése utóbb sem fog valami nagy hátránnyal járn.

Az orsz. közlelmezési hivatal most a rekvirálással van elfoglalva. Csak a termelőnél rekvirálnak és pedig a kenyérmagvakat, a tengerit, a hüvelyeseket és lisztet. A kukoricát különben már egyizben rekvirálta a földmívelési miniszterium, de még egyszer sorra veszik. Az a kellemes meglepetés érte az orsz. közlelmezési hivalt a tengerirel, hogy a végleges termésedeménnyel sokkal kedvezőbb lett, mint remélték. Sajnos, a burgonyáról éppen az ellenkezőjét mondhatják.

Januárban megalakítják a közlelmezési tanácsot. Ebbe az érdekképviseleteket is belevonják. Ennek is Kürthy báró lesz az elnöke. A kihágási eljárást pedig egyszerűsíteni fogják. Az eddigi három fórum helyett csak két fórumuk lesz az árdragítóknak.

A békekötés lehetőségével is számolva, az átmeneti állapot megteremtésével is foglalkoznak. A központokat nem lehet máról-holnapra megszüntetni. Ebbe a kérdésbe kapcsolódik bele az a nagy munka is, amely a közvetítő kereskedelem szabályozására vonatkozik. Ezt a szabályozást úgy akarják megcsinálni, hogy kizárja az árdragító üzérkedést és hogy kihatása legyen a majdani béke kereskedelmére is.

A kormány köriratban utasította az illetékes hatóságokat, hogy az árdragítókat, árutitkolókat szigorúan ellenőrizzék és büntessék.

A záróra korlátozása.

Dr. Török Gyula rendőrkapitány a mult számunkban közölt min. rendelet alapján a zárórát Veszprém város területén a következőképen rendezte:

Vendéglőket, sörödéket, italmérő- vagy elárusító helyeket és más hasonló üzleteket, színházakat, mulatóhelyeket, kávéházakat stb. január 2-től kezdődőleg éjjeli 11 óránál tovább nyitva tartani és reggel 5 óra előtt kinyitni nem szabad. A korcsmák esti 10 órakor, pálinkamérők április 1-től szeptember 30-ig este 10 órakor, október 1-től március 31-ig este 8 órakor, kávétermékek mindenkor este 10 órakor zárandók be. A rendőrkapitány a megállapított zárórát semmi esetben, még kivételösen sem fogja meghosszabbítani. Ezen rendelkezés alól csupán a jutasi vasuti állomás vendéglője a kivétel.

Az étkező-, szórakozó-, továbbá az üzleti helyiségek belső világítása, valamint az üzleti kiskakatok világítása az elkerülhetlen szükség mértékére korlátozandó. Elrendelte tehát, hogy a Koronakávéházban eddig használatban volt 77 láng helyett 21 lángot, az étteremben 5 láng helyett 3 lángot, a polgári szobában 12 láng helyett 3 lángot és a csapszékekben 4 láng helyett 2 lángot szabad alkalmazni megvilágítás végett.

Az Elite-kávéházban eddig használatban volt 94 láng helyett 36 lángot, a Hungária-kávéházban használatban volt 13 láng helyett 6 lángot, a Royal-kávéházban használatban volt 29 láng helyett 10 lángot és az Otthon hávéházban használatban volt 10 láng helyett 6 lángot szabad a kávéház megvilágítására alkalmazni.

Amelyik kirakatot eddig 2 láng világított meg, ott ezentul csak 1 lángot, amelyet pedig 2 lángnál több világított meg, ott az eddig alkalmazott lángoknak legfeljebb csak egyharmad részét szabad használni.

Felhívja egyuttal a város közönségét is, hogy magánhelyiségeik világítása körül a legmesszebbmenő takarékoságra törekedjenek. Akiknél a világítás körül pazarlást észlelnek, a rendőrhatalóság kénytelen lesz büntetés terhe mellett korlátozó rendelkezéseket életbe léptetni.

Ezen rendelkezés ellen felebbezésnek nincs helye.

Annak megállapítását, hogy az említett helyiségekben hány lángot szabad alkalmazni, dr. Török Gyula rendőrkapitány személyesen végezte s méltányos tekintettel volt nemcsak a közérdekre, hanem az üzlettulajdonos s a vendégek érdekeire is.

Használjunk hadisegély bélyeget!

Gazdasági háboru.

A híres párisi referencia gazdasági halálra ítélte a központi hatalmakat és szövetségeseiket. Az ellenség fenyegetése úgy szól, hogy minket kizár a világgazdaságból és gazdaságilag zárt területre fokoz le. Csakhogy kettőn áll a vásár. Gazdaságilag kizárni a világkereskedelemből csak úgy lehetne, ha katonailag minket teljesen levernének és még inkább, *ha ellenségeink gazdasági céljai azonosak lennének*.

A gazdasági háboru csak Angliának használna. Mert ha Francia-, Orosz- és Olaszország velünk nem akarna szerződni és nekünk nem akarna a legtöbb kedvezmény záradékát megadni, úgy ezekben az országokban az angol bevitel gyakorolna monopolisztikus hatalmat és rontaná csupa barátságból az illető országok ipari termelését. Minket pedig arra kényszerítene, hogy szorosabb gazdasági kapcsolatot keressünk a semleges államokkal. Németország, mely az Uniótól 3 és fél milliárd márkát vásárol, az Unióval kerülne azoro-

sabb kapcsolatba. A semleges államokkal való gazdasági kapcsolat annál könnyebb, mivel 120 millió termelő és fogyasztó álló állam gazdasági súlyát nélkülözni nem lehet. Ha elzárják piacukat előttünk, viszont mi is elzárjuk azokat előttük.

Gazdaság-politikai eszközökkel a központi hatalmakat a világ gazdaságából kizárni nem lehet. Ide nem elegendők vámpolitikai intézkedések, mint tiltó vámok. A kiviteli és beviteli tilalmak sem vezetnek célhoz. A világkereskedelem rendszere sokkal erősebb pillérekre nyugszik, semhogy azokat ideig tartó intézkedésekkel ledönteni lehessen. Minden államnak van valamiből hiánya és valamiből feleslege. A bevittelt és kivittelt huzamosabb időn át megakasztani csak úgy lehet, ha belenyugszunk saját károsodásunkba. Annál kevésbé lehet erről szó, ha olyan államokra vonatkoztatjuk, melyek a világkereskedelem egy tekintélyes részét bonyolították le.

A központi államok a háborút megelőző időben 32 milliárd korona áruforgalmat csináltak a világpiacra. Ha ebből levonjuk azt a forgalmat, melyet a két központi hatalom egymás között és Bulgáriával és Törökországgal csinált, akkor is 27,5 milliárd áruforgalom esik a velünk szemben leginkább ellenséges indulattal viseltető és semleges államokra. Anglia tehát még külön 27,5 milliárd áruforgalmat akarna szövetségeseire rákötölni, természetesen minden verseny kizárásával. Saját termelése után hogyan tudná ezt pótolni? Ezt nem tudjuk elképzelni. És bármennyire is tetszene Angliának az export fejlesztése, de mivel pótolná barátait az elmaradt kivitelért. Egyedül Oroszország 1,8 milliárd koronát exportál Németországba. Ennek fejében mit adna Anglia Oroszországnak? Azután Angliának Németország felé irányul a kivitele a második helyen áll. Ha Anglia nem szállíthat Németországnak, mit csinál kiviteli feleslegével? És hol fedezné Anglia liszt, cukor, festék és kémiai ipari szükségleteit, melyeket eddig a központi hatalmak szállítottak neki.

A gazdasági háborúból legtöbb kára lenne Angliának, utána Németországnak, legkevesebb kára pedig Magyarországnak és Ausztriának, mivel mint egymásra utalt két gazdasági területnek a közös vámterület alakjában leginkább ellensúlyozhatja a gazdasági háboru hátrányait.

A gazdasági háboru hátrányai ellen azonban leginkább úgy készülünk fel, ha szorosabb gazdasági szövetségre lépnek a központi hatalmak. A szövetség alapja az érdekek lehető kiegyenlítése. Azért sokan rossz néven veszik Németországnak azt a nagy imparitást, ami a márka és korona árfolyama közt van, úgy okoskodván, hogy a gazdasági közeledésnek nagy szolgálatot tenne, ha a németek gazdasági túlsúlyukat, kevésbé használnák ki. Akik dicsekedni szeretnek, tegyék lehetővé, hogy a márka olcsóbb legyen. Nem baj, ha a németek ellen is egyszer csatát nyerünk.

A háboru krónikája.

December 31. Az oláh síkságon előrenyomuló haderők szakadatlan harcban elfoglalták a Víziresi — Sutesci-vonalat és Rimniku-Sarat és Plainesi közt Slobozia területét. — József királyi herceg vezérezredes hadseregcsapatainak déli szárnya újra jelentékeny előrehaladást tett. Az oroszok ellentámadásait visszaverték. 10 tisztet, 650 főnyi legénységet és 7 géppuskát szállítottak be, mint napi zsákmányt. Az Uz-völgytől északra gyöngyösből orosz támadás megfiúsult. — Liletől északnyugatra, a Somme mellett és az Aisne-arcvonalon egyes szakaszain a tűz időközönként fokozódott. A Maas balpartján a franciák a Mort Homme-on a németek által elfoglalt új állások ellen több erős tüzeléssel elkészített támadást intéztek, valamennyit visszaverték. — Az olasz harctéren lényeges esemény nem történt.

Január 1. A román síkságon harcoló szövetséges haderők az ellenséget utóvédharcok között a Barallától délnyugatra, továbbá a Rimniku-

Sarat és Foksani között félúton előre elkészített állásaiba szorítottak vissza. — Szilveszter éjjelén az olasz tüzérsgé időként igen élénk tüzelést folytatott a Karszt-fensík ellen. — A nyugati harctéren különös esemény nem történt.

Január 2. Egyik harctéren sem történt nevezetesebb esemény.

Január 3. Dobrudzsában visszavetítették az ellenséget Macinra, Moldvában a szövetséges haderők Braila és Folsani védelmi vonalai előtt állanak. József királyi herceg vezérezredes hadseregcsapatainak déli szárnya tegnap különösen Paulesci és Soveja területén haladt előre itt és Harjától délkeletre csapataink rohammal elfoglaltak több ellenséges állást. — Az olasz harctéren a helyzet változatlan. — Az Ypern-hajlásban élénk tüzérsgéi tűz volt. A Campagneban az argonni erdőben és a Maas keleti partján német támadó csapatok és járőrök benyomultak a franciák árkaiba.

Január 4. Dobrudzsában újabb előrehaladást tettünk. Foksanitól délre és nyugatra Falkenhayn tábornok osztrák és magyar és német haderői az erősen elsáncolt Milcov-szakaszig jutottak. József kir. herceg vezérezredes hadseregcsapatainak déli szárnya Negrilescin túl nyomultunk előre. Harjától délkeletre és a Monte Faliucanun, Sultától nyugatra az ellenség erős támadásait súlyos veszteségével visszavertük. — Az olasz harctéren említésreméltó harc nem volt. — A lázas viszonyainak javultával a Maas-területen élénk tüzérsgéi tevékenység fejlődött ki.

IRODALOM.

* A „**Vasárnapi Ujság**” minden száma gazdag tartalommal jelenik meg. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre 5 korona, — a „Világ-krónikával” együtt 6 korona. — Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám). Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap”, a legolcsóbb ujság a magyar nép számára félévre 2 korona 40 fillér.

* Az „**Élet**” szépirodalmi és művészeti hetilap, (Szerkeszti Andor József) gazdag tartalom, érdekes és aktuális képek egészítik ki. A kitűnő lapot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári-ut 15. — Előfizetési ár félévre 10 kor. Mutatványszámot készséggel küld a kiadóhivatal.

Anyakönyvi kivonat.

— 1916. december 10-től 1917. január 2-ig. —

Születés.

Néhai Szabó János bognárségéd és Szabó Terézia leánya Julianna r. kath. — Hungler Géza szobafestősegéd és Zóka Terézia leánya Sarolta r. kath. — Tóke Ferenc máv. pályafelvigyázó és Stolzenberger Johanna leánya Ilona Julianna r. kath. — Jankovics Gábor máv. segédfekező és Gansperger Teréz leánya Margit r. kath.

Halálozás.

Hideghéti Lajos Károly r. kath. 2 hónapos. — Weisz János izr. 11 hónapos. — Hohl Ferenc r. kath. 5 éves. — Kenyeres Gyula tanuló r. kath. 18 éves. — Nagy József r. kath. 1 hónapos. — Farkas Imre r. k. 2 éves. — Faust Elek ny. pénzügyigazgató r. kath. 65 éves. — Szikora Ferenc r. kath. 2 hónapos. — Ulrich Ilona r. kath. 11 hónapos. — Singer Ábrahámné Harstein Ilona fűszerkereskedő neje izr. 29 éves.

Házasság.

Az elmúlt héten nem kötötték.

— **Eladó ház.** Hajnal-utca 17. szám alatt 5 szobából, 3 konyha és 2 pincéből álló lakás azonnal eladó.

SULY LÁSZLÓ

biztosítási és bankirodájá
VESZPRÉM, Szabadi-utca 3.

Elfogad

az **Első Magyar Általános Biztosító Társaság** főképviselőjében élet-, baleset-, járadék-, tűz-, jég- és szavatossági biztosításokat. **Takarékpénztári-, gyáripari- és egyéb részvénytársasági, valamint vállalati részvényeket, értékek- és állampapírokat saját számlára vásárol és forgalmi áron elad.**

Eladó
egy

kerti ház,

melyen van 1 szoba,
konyha, kamra és
hozzá egy

nagy kert

(72×60 méter területű).

A kertben van ivó-
és öntözőkut.

Cím megtudható a kiadóhivatalban.

Retorta bükkszén Vas-Zalamegyei egyedárusítása.

BERGSTEIN PÁL

kőszén, kokszt,
faszén, tűzifa
és termény-
nagykereskedő

SZOMBATHELY.

Iroda: Hosszu-utca 12. szám.

Interurban telefon: 855. sz.

Ajánl:

I-rendű porosz kőszén
Steier és cseh barna és
fényes kőszén
Ostrai kovács-szenet
Porosz bányakokszot,
waggontételekben direkt a bányából
Csomagolt retorta bükkszén
faszenet viszonteladónak

Kiadástulajdonos a Veszprém-Egyházmegyei Könyvnyomda.